

**STATISTICA COMERULUI INTERNAȚIONAL:
STAREA ACTUALĂ ȘI PERSPECTIVE**

Traian COLĂȚEA, manager, România
Iulita BÎRCĂ, cercet. t. stagiar, INCE
Alexandru GRIBINCEA, dr.hab., prof.univ., USM

World trade is growing increasingly slow pace through accelerated dynamics is characterized only certain segments of trade in services, which open new opportunities for export growth from emerging countries in Moldova. Relevant in this case is to create a system of state export assistance services in our country has not yet received the necessary development.

Key words: *international trade statistics, export of services, economy.*

Comerul mondial este în creștere cu ritmuri tot mai lente, prin dinamism accelerat se caracterizează doar anumite segmente ale comerului cu servicii, care deschid noi oportunități pentru creșterea exporturilor din rile emergente în Republica Moldova. Relevant, în acest caz, este de a crea un sistem de asistență de stat în exportul de servicii, care, în țara noastră, nu a primit încă dezvoltarea necesară.

Cuvinte cheie: *comer internațional statistic, export de servicii, economie.*

JEL Classification: C1, C15, N7

Introducere. Creșterea comerului mondial, în termeni reali, în anul 2012, a fost de doar 2%, cea mai rea cifră din 1981. Acest rezultat a fost de 0,5% mai mic decât au estimat experții OMC în septembrie 2012, în conformitate cu revizuirea analitică anuală a comerului internațional al OMC [14].

Încetinirea bruscă a comerului mondial, în 2012, a fost unul dintre motivele pentru creșterea economică slabă în rile dezvoltate, care a condus la o creștere a scepticismului cu privire la viitorul zonei euro. Accelerarea volumului PIB-ului mondial în 2012 cu 2,1% și a comerului mondial în termeni reali a constituit 2,1% pentru exporturi și 1,9% pentru importuri (în comparație cu 5,2% și, respectiv, 5,1% în 2011). În termeni nominali, în 2012, volumul comerului internațional cu bunuri a crescut cu doar 0,2% până la 18,2 trilioane USD. În mare măsură, acest lucru s-a datorat diminuării puternice a prețurilor la nivel mondial pentru o serie de produse tradiționale de export, cum ar fi: cafeaua (-22%), bumbacul (42%), carbunele (21%) și minereul de fier (-23%). Cu toate acestea, prețurile la energie au rămas, practic, nemodificate (+1%).

Conținutul de bază. În 2013, conform datelor OMC, volumul comerului mondial a crescut doar cu 3,3% (prognoza anterioară presupune un ritm de 4,5%), iar în 2014 – circa 5,0%. Pentru comparație, creșterea medie anuală a comerului mondial în 20 de ani (1992-2012) a constituit 5,3%. Recesiunea în Europa va continua să aibă un impact negativ asupra importurilor mondiale, potrivit unui raport OMC. Criza va avea impact și asupra exporturilor din China, dar va crește și consumul în perioada 2013-2014.

Aceste date și previziuni sunt în contradicție cu estimările FMI, potrivit cărora volumul comerului mondial a crescut în 2012 cu 2,5%, în 2013 – cu 3,6%, în timp ce rata de creștere pentru 2014 este preconizată la 5,3%. Această discrepanță a datelor OMC se datorează unei estimări mai optimiste a experților FMI privind dezvoltarea economiei globale. Astfel, rata de creștere a economiei mondiale, în conformitate cu previziunile FMI va depăși 3,3-3,4% în 2014. În general, FMI a estimat riscurile pentru economia mondială pe termen scurt ca fiind în descreștere.

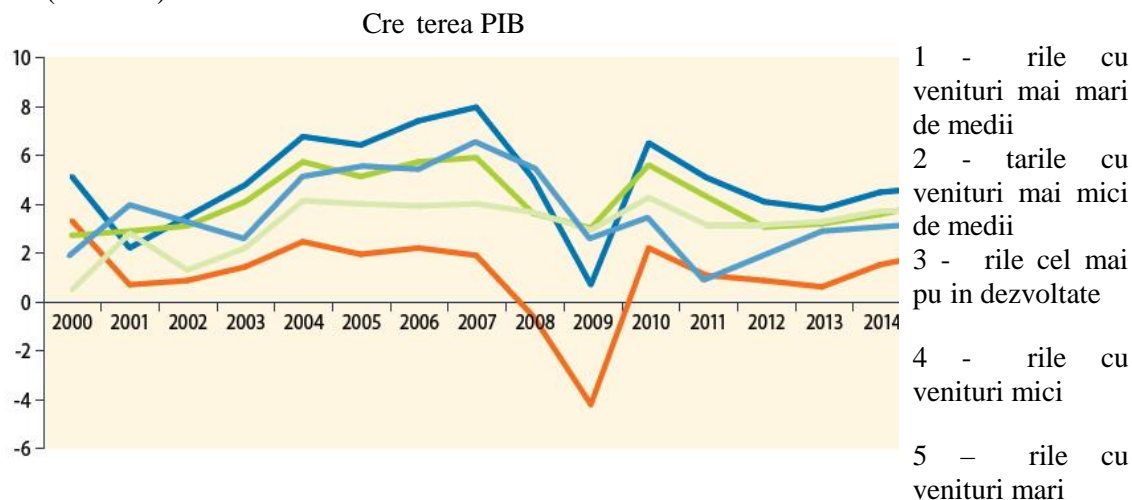
Experții ONU sunt suficient de optimiști: potrivit raportului "World Economic Situation and Prospects 2013" de creștere a comerului mondial, în 2014, se estimează o creștere ușoară pe termen lung de 5% [1; 2].

Tabelul 1. Creșterea economică globală

	Mondial	Economiile Țărilor avansate	SUA	Zona euro	Japonia	Țări emergente și în curs de dezvoltare economică
2012	3.2	1.4	2.8	-0.7	1.4	5.0
2013	3.0	1.3	1.9	-0.5	1.5	4.7
2014	3.6	2.2	2.8	1.2	1.4	4.9
2015	3.9	2.3	3.0	1.5	1.0	5.3

Sursa: *World Economic Outlook: April 2014, IMF. Newsletter: Volume 7, No. 6.*

În ciuda diferen elor notabile, în ratele de cre tere între diferite grupuri de ri, mi c rile ciclice în cre tere r mân sincronizate (figura 1). În timp ce media cre terii pe grupuri de ri cu venituri medii continu s fie cea mai mare cre tere pentru rile mai pu in avansate, este de a teptat s se consolideze în anii 2014-2015 (tabelul 1).

Figura 1. Cre terea PIB-ului pe cap de locuitor în ri dup nivelul de dezvoltare

Sursa: UN/DESA. A Growth rate for 2013 is partially estimated. Estimates for 2014 and 2015 are forecast.

Dintre rile dezvoltate, Statele Unite ale Americii au remarcat un ritm foarte mic, de 1,6 la sut în 2013, semnificativ mai mic decât cre terea de 2,8 la suta a anului precedent. În sprirea fiscal i o serie de blocaje politice pe buget, problemele în timpul anului au contat foarte mult privind cre terea economic . Politica monetar a fost extrem de elastic , dar a avut un efect mai mare asupra cre terii pre urilor de capital decât stimularea economiei reale. A tept rile, care au ap rut la mijlocul anului 2013 cu privire la strategiile programului de relaxare cantitativ au provocat unele bulvers ri de pe pie ele financiare, au deplasat în sus ratele dobânzilor pe termen lung. Îmbun t ireamoderat în 2013 din domeniul locuin elor i ocup rii for ei de munc spre sfâr itul anului au pierdut impulsul. În perspectiv , se presupune c dezvoltarea monetar va fi neted , PIB-ul este de a teptat s creasc cu 2,5 i 3,2 la sut pentru 2014 i 2015, respectiv, riscurile r mân în sensul deceler rii, cu toate acestea, în special pentru c se in dispute politice asupra bugetului poate pentru mai mul i ani.

Tabelul 2. Ritmul de cre tere a produc iei mondiale, perioada 2007-2015

	Perioada						Perspectivele i schimbarea situa iei economice mondiale	
	2007-2010	2011	2012	2013	2014	2015	2013	2014
Mondial	1,8	2,8	2,4	2,1	3,0	3,3	-0,3	-0,2
<i>Economia rilor dezvoltate</i>	0,3	1,5	1,3	1,0	1,9	2,4	-0,1	-0,1
SUA	0,3	1,8	2,8	1,6	2,5	3,2	-0,1	-0,1
Japonia	0,0	-0,6	1,9	1,9	1,5	1,2	1,3	0,7
UE	0,2	1,7	-0,4	-0,1	1,4	1,9	-0,7	-0,3
-UE-15	0,1	1,5	-0,5	-0,1	1,4	1,8	-0,6	-0,2
- Noii membri UE	2,0	3,0	0,6	0,5	2,1	2,7	-1,5	-0,8
- Zona euro	0,2	1,6	-0,7	-0,5	1,1	1,6	-0,8	-0,3
Alte ri europene	1,1	1,6	1,9	1,7	2,6	2,9	0,2	0,7
Alte ri dezvoltate	1,6	2,4	2,5	2,0	2,6	2,9	0,0	-0,4
<i>Economii în tranzi ie</i>	2,9	4,6	3,2	2,0	3,3	4,0	-1,6	-0,9
Sud-estul Europei	2,6	1,9	-0,9	1,8	2,6	3,1	0,6	0,0

CSI și Georgia	2,9	4,8	3,4	2,0	3,4	4,1	-1,8	-1,0
Rusia	2,4	4,3	3,4	1,5	2,9	3,6	-2,1	-1,3
<i>Economii în curs de dezvoltare</i>	5,9	5,9	4,7	4,6	5,1	5,3	-0,5	-0,5
Africa	4,8	0,8	5,7	4,0	4,7	4,3	-	-
Africa de Nord	4,6	-6,1	7,2	2,3	3,3	4,3	-	-
Africa de Est	6,5	6,5	6,0	6,0	6,4	6,4	-	-
Africa Central	4,8	3,9	5,8	4,2	4,8	4,1	-	-
Africa de West	6,0	6,1	6,7	6,7	6,9	6,8	-	-
Nigeria	6,9	6,8	6,5	6,5	6,9	6,7	-0,3	-0,3
Africa de Sud	2,6	3,5	2,5	2,7	3,3	3,7	-0,4	-0,5
China	10,8	9,3	7,7	7,7	7,5	7,3	-0,2	-0,5
India	8,1	7,3	5,1	4,8	5,3	5,7	-1,3	-1,2
America Latină și Caraibe	3,4	4,4	3,0	2,6	3,6	4,1	-1,3	-0,8
America de Sud	4,5	4,6	2,5	3,2	3,4	4,1	-0,	-1,0
Brazilia	4,6	2,7	0,9	2,5	3,0	4,2	-1,5	-1,4
Mexic	1,2	4,0	3,9	1,2	4,0	4,2	-0,6	-0,6
Caraibe	3,5	2,7	2,8	2,4	3,3	3,8	-1,3	-0,5

Sursa: UN, DESA, 2014.

Principalii exportatori și importatori

rile în curs de dezvoltare au fost mai rezistente la recesiune, dar importanța lor în comerțul mondial este legată de integrarea progresivă în lanțul de tehnologie la nivel mondial. Totodată, pe parcursul anului 2013, în lista principalilor exportatori și importatori de bunuri s-au produs modificări minime. Conform rapoartelor OMC, în 2012, China (2.049 de miliarde USD, 11,2% din exportul mondial) a ocupat din nou locul top în clasamentul celor mai mari furnizori, depășind SUA (1.547 miliarde USD, 8,4%) și Germania (1.407 miliarde USD, 7,7%).

Fruntea listei celor mai mari importatori o deține SUA (2.335 de miliarde USD, 12,6% din importurile mondiale), pe cea de-a doua poziție – s-a clasat China (1,818 trilioane USD, 9,8%), pe locul trei – Germania (1.167 de miliarde USD, 6,8%).

Recesiunea în UE, pe seama că revine o treime din comerțul mondial, va afecta, în mod negativ, dinamica importurilor mondiale și, în special, un impact semnificativ asupra dinamicii livrărilor de gaze către Europa din Asia și America.

Exporturile mondiale de servicii comerciale, în 2012, au crescut cu 2%, constituind 4,3 miliarde USD. Prestarea serviciilor de transport a crescut, în conformitate cu tendința globală, de 2%, exportul altor tipuri de servicii comerciale au crescut cu doar 1%, iar cea mai mare creștere (4%) a fost înregistrată de "culturii".

Printre alte tipuri de servicii comerciale, cele mai dinamice exporturi se realizează în domeniul calculatoarelor și serviciilor IT (o creștere de 6%). Dezvoltarea segmentului de servicii în domeniul global TIC formează creșterea centrului de informații economice, deoarece aici se creează umplutura intelectuală a bunurilor și serviciilor, tehnologiilor industriale, proceselor de afaceri. După volumul furnizării de produse "inteligente" și inovative lider în continuare este SUA și rile UE, unde este concentrată cea mai mare parte a potențialului intelectual la nivel mondial din acest domeniu.

De rând cu calculatoarele și serviciile IT, de asemenea, a crescut exportul de servicii de construcții și de asigurări (3 și 2%, respectiv), cu 2% s-au majorat și alte tipuri de servicii de afaceri, care acoperă servicii juridice și de contabilitate/audit, consultanță, publicitate, marketing, iar acest lucru este important pentru comercializarea pe segmente inovatoare – ca *engineering*.

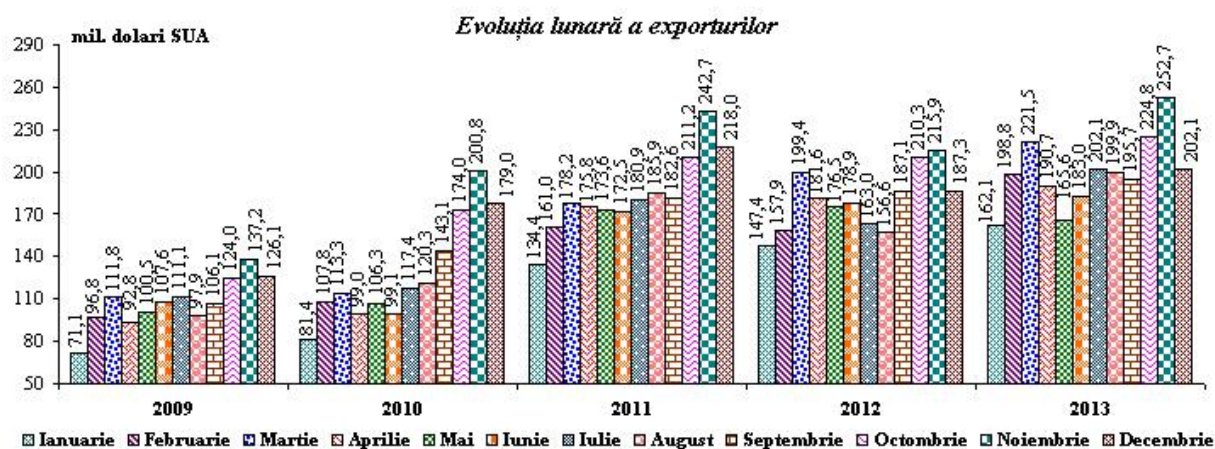
Poziția pe piața mondială de lider în domeniul serviciilor de *engineering* este ocupată ferm, în mod constant, de către: SUA, Franța, Anglia, Japonia, Germania, Italia, Canada și Suedia. Geografia structurii pieței serviciilor de *engineering* se caracterizează printr-o predominanță a serviciilor exporturilor de *engineering* către rile în curs de dezvoltare, dintre care cea mai mare pondere cade asupra rilor producătoare/exportatoare de petrol din Orientul Mijlociu și Asia. În ultimii ani, companiile de *engineering*

din rile dezvoltate se confrunt cu concuren a acerb din partea firmele locale i operatorii economici din Brazilia, Mexic, India, Coreea, China etc.

Cu toate acestea, cel mai mult în 2012 a suferit exportul serviciilor financiare (- 4%). În general, în 2012 s-a remarcat o sc dere a ofertei serviciilor financiare din rile dezvoltate cu 6%, cu o cre tere paralel a exporturilor din rile în curs de dezvoltare i rile CSI cu 3%. În plus, oferta serviciilor comunica ionale s-a redus, inclusiv serviciile po tale, de curierat i de telecomunica ii (- 3%), precum i royalty (redeven e) i taxe de licen (-2%).

La nivel global, în furnizarea de servicii comerciale, în 2012, liderii nu s-au schimbat. Prima pozi ie a reocupat-o SUA (614 miliarde USD, cu ponderea exporturilor la nivel mondial – de 14,1%), Marea Britanie (278 miliarde USD, 6,4%) i Germania (255 miliarde USD, 5,9%). În rândul consumatorilor, pe prim plan se plaseaz SUA (406 miliarde USD, ponderea în importurile mondiale - 9,9%), cea de a doua pozi ie – Germania (285 miliarde USD, 6,9%), iar pozi ia a treia – China (281 miliarde USD, 6,8%).

Activitatea de comer exterior a Republicii Moldova în anul 2013. Biroul Na ional de Statistic informeaz , c **exporturile de m rfuri**, realizate în luna decembrie 2013, s-au cifrat la 202,1 mil. USD, cu 20,0% mai pu in fa de luna precedent i cu 7,9% mai mult comparativ cu luna decembrie 2012.

Figura 2 . Evolu ia lunar a exporturilor, 2009-2013

Sursa: BNS: <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&id=4462&idc=168>

În anul 2013, **exporturile de m rfuri** au totalizat 2399,0 mil. USD, volum superior celui realizat în anul precedent cu 11,0%.

Exporturile de m rfuri autohtone au constituit 1617,3 mil. USD (67,4% din total exporturi), înregistrând o cre tere de 16,4% fa de anul 2012, care a contribuit la sporirea exporturilor cu 10,5%.

Reexporturile de m rfuri au avut o valoare de 781,7 mil. USD, care echivaleaz cu o cot de 32,6% în total exporturi. Comparativ cu anul 2012, reexporturile de m rfuri s-au majorat cu 1,2%.

Exporturile de m rfuri destinate **rilor Uniunii Europene (UE-28)** au însumat 1140,9 mil. USD (cu 12,5% mai mult fa de anul 2012), de inând o cot de 47,6% în total exporturi (46,9% în anul 2012).

rile CSI au fost prezente în **exporturile Moldovei** cu o pondere de 38,5% (în anul 2012 – 42,9%), ceea ce corespunde unei valori de 924,0 mil. dolari SUA. Exporturile de m rfuri c tre aceste ri s-au mic orat cu 0,4%, comparativ cu anul 2012.

În anul 2013, printre primele 31 de ri-partenere în derularea exporturilor, care de ineau 97,4% din volumul total (2399,0 mil. dolari SUA), au fost: Federa ia Rus (632,0 mil. dolari SUA), România (413,1 mil. dolari SUA) i Italia (185,3 mil. dolari SUA).

Analiza evolu iei exporturilor pe ri în anul 2013, comparativ cu anul precedent relev , c majorarea livr rilor c tre Turcia (de 2,3 ori), România (+15,8%), Germania (+61,2%), Elve ia (de 9,3 ori), Regatul Unit al Marii Britanii i Irlandei de Nord (+25,9%), Ucraina (+15,3%), Grecia (+89,7%), Polonia (+15,1%), Belarus (+11,9%), Georgia (+52,4%), Republica Ceh (+51,6%), Noua Zeeland (+21,4%), Fran a (+17,6%), Cipru (+95,4%), Austria (+13,1%), Slovacia (+33,7%) i Azerbaidjan (+20,5%) au contribuit la cre terea pe total exporturi cu 15,1%.

Totodată, s-au diminuat exporturile către Federația Rusă (-3,5%), Italia (-8,4%), Ungaria (-45,3%), Kazahstan (-22,0%), Irak (-41,3%), Statele Unite ale Americii (-15,7%), Spania (-27,2%), Belgia (-12,9%) și China (-21,2%), atenuând astfel creșterea pe total exporturi cu 4,0%.

Conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, structura exporturilor de mărfuri indică o continuare a activităților tradiționale pentru economia noastră. Primele trei locuri au fost ocupate de:

Primul loc: exporturile de produse alimentare și animale, cu o pondere de 21,8% în totalul valoric al exporturilor.

Locul doi: exporturile de articole manufacturate diverse, reprezentând 21,3% în total exporturi.

Locul trei: exporturile de mașini și echipamente pentru transport, deținând o cotă de 15,2% în total exporturi.

Următoarele locuri în total exporturi au fost ocupate de: exporturile de materiale brute necombustibile, exclusiv combustibili (10,6%); exporturile de bătătură și tutun (10,5%); exporturile de mărfuri manufacturate, clasificate după materia primă (10,3%); exporturile de produse chimice și produse derivate (7,4%); exporturile de Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală (1,8%).

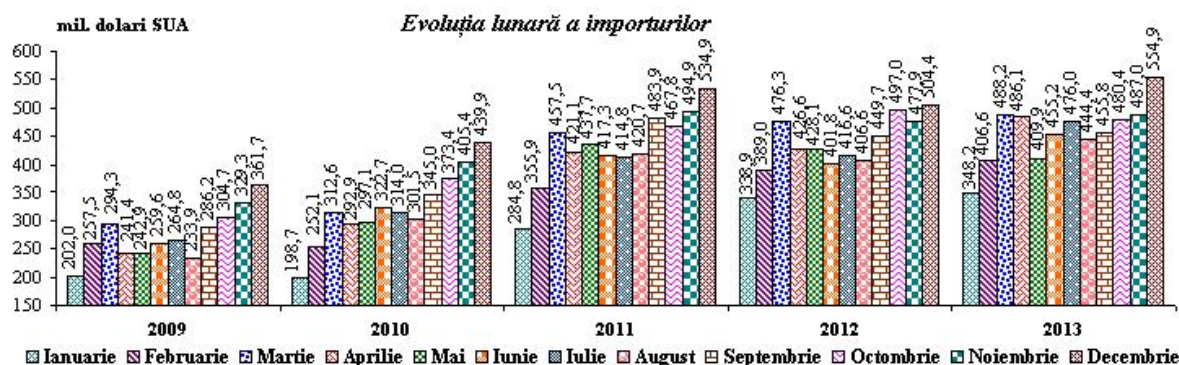
În anul 2013, comparativ cu anul 2012, s-au marcat creșteri substanțiale la exporturile de cereale și preparate pe bază de cereale (de 2,7 ori), semințe și fructe oleaginoase (+67,6%), mașini și aparate electrice (+23,7%), articole prelucrate din metal (+89,2%), minereuri metalifere și de aur și de metale (+76,2%), produse medicinale și farmaceutice (+20,3%), bătătură alcoolice și nealcoolice (+7,4%), mobil și piesele (+15,6%), articole din minerale nemetalice (+42,0%), legume și fructe (+4,5%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (de 2,0 ori), îmbrăcăminte și accesorii (+2,4%), instrumente și aparate profesionale, tiințifice și de control (+21,6%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (+46,0%), produse lactate și ouă de păsări (+53,9%), articole de voiaj; sacouri și similare (+10,1%), materiale plastice prelucrate (+33,2%), gaze și produse industriale obținute din gaze (+31,2%), cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora (+30,7%), metale neferoase (+65,3%), care au favorizat creșterea pe total exporturi cu 17,1%.

Totodată, s-au micșorat exporturile de grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (-50,9%), fire, esențe și articole textile (-14,7%), tutun brut și prelucrat (-38,9%), hrană destinată animalelor (-54,7%), vehicule rutiere (-9,0%), încălțăminte (-10,1%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (-10,1%), cauciuc prelucrat (-17,7%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (-27,7%), îngrășăminte naturale și minerale naturale (-23,1%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (-4,4%), carne și preparate din carne (-13,3%), articole din lemn, exclusiv mobil (-21,3%), animale vii (-17,7%), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (-31,9%), atenuând, astfel, creșterea pe total exporturi cu 5,5%.

În anul 2013, **importurile** au totalizat 5492,7 mil. USD, volum superior celui realizat în anul anterior cu 5,4%.

Importurile din **rile Uniunii Europene (UE-28)** s-au cifrat la 2472,8 mil. USD (cu 6,6% mai mult decât în anul 2012), deținând pondere de 45,0% în total importuri (44,5% în anul 2012).

Importurile de mărfuri provenite din **rile CSI** au avut o valoare de 1671,9 mil. USD (cu 3,0% mai mult decât în anul 2012), care echivalează cu o cotă de 30,4% în total importuri (31,2% în anul 2012).

Figura 3. Evoluția lunară a importurilor, 2009-2013

Sursa: BNS: <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&id=4462&idc=168>

În anul 2013, printre primele 36 de ri-partenere în derularea importurilor, care de ineau 96,1% din volumul total, au fost acelea i ca i în cazul exportului: Federa ia Rus (788,0 mil. dolari SUA), România (722,2 mil. dolari SUA) i Ucraina (659,0 mil. dolari SUA).

Analiza evolu iei importurilor pe ri, în anul 2013, comparativ cu anul precedent relev , c majorarea livr rilor din România (+16,4%), Ucraina (+10,9%), China (+15,2%), Italia (+5,3%), Germania (+2,3%), Ungaria (+12,7%), Belarus (+3,4%), Austria (+4,4%), Bulgaria (+6,2%), Republica Ceh (+6,5%), Regatul Unit al Marii Britanii i Irlandei de Nord (+7,7%), Spania (+12,2%), Elve ia (+15,7%), Belgia (+14,9%), Japonia (+20,6%), India (+14,9%), Kazahstan (+23,5%), Slovenia (+23,5%) i Serbia (+31,6%) a contribuit la cre terea pe total importuri cu 6,3%.

Totodat , s-au diminuat importurile din Federa ia Rus (-3,5%), Polonia (-6,2%), Grecia (-21,3%), Turcia (-1,9%), Statele Unite ale Americii (-7,0%), Suedia (-13,6%) i Brazilia (-31,5%), atenuând astfel cre terea pe total importuri cu 1,4%.

Structura importurilor de m rfuri, conform Clasific rii Standard de Comer Interna ional, indic dominarea în continuare a produselor necesare pentru func ionarea economiei, precum i celor destinate consumului popula iei.

Importurile de combustibili minerali, lubrifian i i materiale derivate au de inut 22,5% în total importuri. În cadrul acestei sec iuni de m rfuri preponderente r mân a fi petrolul i produsele petroliere (52,5% din total sec iune i 11,8% din total importuri), gazul i produsele industriale ob inute din gaz (37,1% din total sec iune i 8,4% din total importuri), energia electric (8,1% din total sec iune i 1,8% din total importuri), c rbunele, cocsul i brichetele (2,3% din total sec iune i 0,5% din total importuri).

Importurile de ma ini i echipamente pentru transport au avut o cot de 20,6% în total importuri. În cadrul acestei sec iuni de m rfuri ponderi importante au de inut ma inile i aparatele electrice (30,8% din total sec iune i 6,3% din total importuri), vehiculele rutiere (22,7% din total sec iune i 4,7% din total importuri), ma inile i aparatele industriale cu aplica ii generale (15,3% din total sec iune i 3,2% din total importuri), ma inile i aparatele specializate pentru industriile specifice (13,3% din total sec iune i 2,7% din total importuri), aparatele i echipamentele de telecomunica ii i pentru înregistrarea i reproducerea sunetului i imaginii (10,6% din total sec iune i 2,2% din total importuri), ma inile i aparatele de birou sau pentru prelucrarea automat a datelor (4,1% din total sec iune i 0,9% din total importuri), ma inile generatoare de putere i echipamentele lor (1,6% din total sec iune i 0,3% din total importuri).

Importurile de m rfuri manufacturate, clasificate mai ales dup materia prim , au de inut o pondere de 18,2% în total importuri, preponderente fiind firele, es turile i articolele textile (27,7% din total sec iune i 5,0% din total importuri), articolele prelucrate din metal (14,8% din total sec iune i 2,7% din total importuri), fierul i o elul (13,5% din total sec iune i 2,5% din total importuri), articolele din minerale nemetalice (13,5% din total sec iune i 2,4% din total importuri), hârtia, cartonul i articolele din past de celuloz , din hârtie sau din carton (10,5% din total sec iune i 1,9% din total importuri), cauciucul prelucrat (7,3% din total sec iune i 1,3% din total importuri), articolele din lemn, exclusiv mobil (6,9% din total sec iune i 1,3% din total importuri), metalele neferoase (3,1% din total sec iune i 0,6% din total importuri) i pielea i bl nurile prelucrate (2,7% din total sec iune i 0,5% din total importuri).

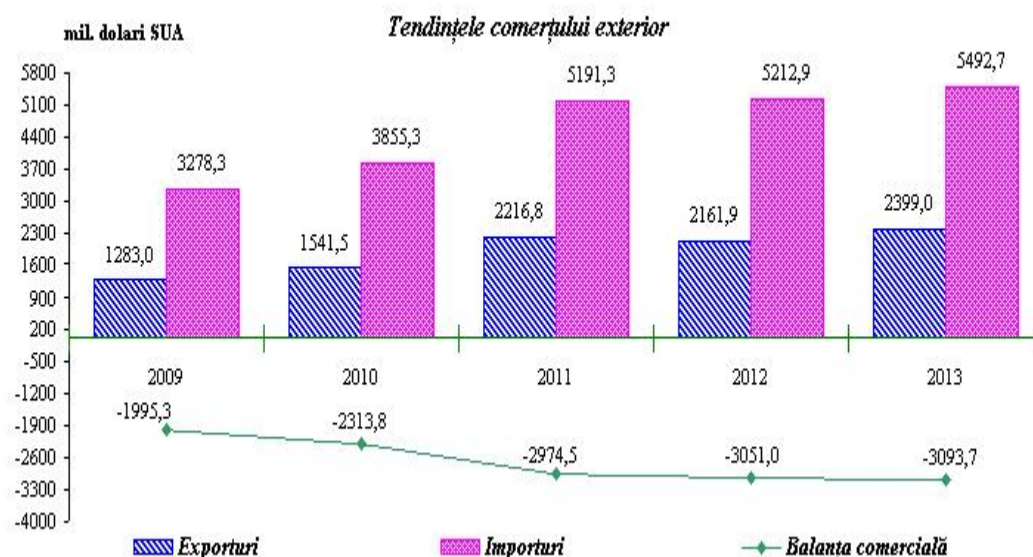
Importurile de produse chimice i produse derivate au reprezentat 14,2% în total importuri. În cadrul acestei sec iuni de m rfuri ponderi însemnate au de inut produsele medicinale i farmaceutice (33,3% din total sec iune i 4,7% din total importuri), uleiurile esen iale, rezinoidele i substan ele parfumate, preparatele pentru toalet , produsele pentru înfrumuse are (18,1% din total sec iune i 2,6% din total importuri), materialele plastice prelucrate (13,1% din total sec iune i 1,9% din total importuri), materialele plastice sub forme primare (7,5% din total sec iune i 1,1% din total importuri), îngr mintele minerale sau chimice (6,7% din total sec iune i 0,9% din total importuri), produsele tanante sau colorante (4,4% din total sec iune i 0,6% din total importuri), produsele chimice anorganice (2,3% din total sec iune i 0,3% din total importuri), produsele chimice organice (1,9% din total sec iune i 0,3% din total importuri).

Importurile de produse alimentare i animale vii au înregistrat o pondere de 10,3% în total importuri. În cadrul acestei sec iuni de m rfuri preponderente r mân a fi legumele i fructele (22,2% din total sec iune i 2,3% din total importuri), cerealele i preparatele pe baz de cereale (14,4% din total sec iune i 1,5% din total importuri), cafeaua, ceaiul, cacao i condimentele (10,1% din total sec iune i 1,0% din total importuri), pe tele, crustaceele i molu tele (9,4% din total sec iune i 1,0% din total importuri), produsele lactate i ou le de p s ri (8,6% din total sec iune i 0,9% din total importuri), carnea i preparatele din carne (8,5% din total sec iune i 0,9% din total importuri), zah rul, preparatele pe baz de zah r; mierea (6,7% din total

seciune și 0,7% din total importuri), hrană destinată animalelor (4,3% din total seciune și 0,4% din total importuri).

În anul 2013, comparativ cu anul 2012, au sporit importurile de produse medicinale și farmaceutice (+17,2%), energie electrică (+75,8%), petrol și produse petroliere (+4,8%), mașini și aparate electrice (+8,2%), mașini și aparatele industriale cu aplicații generale (+9,7%), fier și oțel (+15,6%), vehicule rutiere (+5,3%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (+5,9%), articole prelucrate din metal (+9,2%), articole din minerale nemetalice (+7,9%), îmbrăcăminte și accesorii (+11,5%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (+8,8%), materiale plastice prelucrate (+9,0%), instrumente și aparate, profesionale, tehnice și de control (+14,2%), îngrășăminte minerale sau chimice (+30,1%), produse lactate și ouă de păsări (+22,8%), băuturi alcoolice și nealcoolice (+12,6%), articole din lemn, exclusiv mobil (+4,3%), carne și preparate din carne (+9,0%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (+22,9%), metale neferoase (+33,5%), cârpe, coci și brichete (+11,9%), piele și blănuri prelucrate (+14,4%), hrana destinată animalelor (+12,6%), îngrășăminte naturale și minerale naturale (+20,0%), produse chimice anorganice (+44,6%), favorizând astfel creșterea pe total importuri cu 6,3%.

Totodată, au scăzut importurile de gaze și produse industriale obținute din gaze (-7,8%), fire, esuri, articole textile (-2,1%), tutun brut și prelucrat (-8,3%), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat (-7,5%), atenuând astfel creșterea pe total importuri cu 1,1%.

Figura 4. Tendințele comerțului exterior

Sursa: www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=4319

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea, în anul 2013, a unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 3093,7 mil. USD, cu 42,7 mil. USD (+1,4%) mai mare față de cel înregistrat în anul 2012. Cu țările Uniunii Europene (UE-28) balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 1331,9 mil. USD (în anul 2012 – 1306,5 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI – de 747,9 mil. USD (în anul 2012 – 695,6 mil. dolari SUA).

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi, în anul 2013, a fost de 43,7% față de 41,5%, în anul 2012.

Persoanele fizice au importat, în anul 2013, mărfuri și produse în valoare de 171,2 mil. USD, cu 9,9% mai mult decât în anul 2012. Creșterea importurilor a fost condiționată de majorarea livrărilor de autoturisme și autovehicule (+9,7%), cărora le-au revenit 91,7% din importurile realizate de persoanele fizice.

Concluzii. Redresarea economică a Europei, începută în trimestrul doi al anului 2013, este de așteptat să continue între ani, luând încet accelerare. Totodată, nu toate țările au același ritm de creștere economică post-criză. Cu toate acestea, redresarea rămâne fragilă.

Deci, tendințele economice pozitive privind creșterea PIB în acest an și pe viitor sunt destul de optimiste. PIB-ul UE s-a majorat cu 0,1% în 2013 și este de așteptat să crească cu 1,5% în 2014 și 2,0% – în anul viitor,

în timp ce cre terea în zona euro, care a fost per ansamblu de -0,4% în 2013, este de a teptat s fie de 1,2% în 2014 i 1,8% în 2015. Dup doi ani de declin, cererea intern tinde u or spre înt rire.

Pozi iile fiscale ale UE i în zona euro, în 2014, se a teapt s fie, în general, neutre. În acela i timp, cre terea cererii pentru import înseamn , c contribu ia comer ului la cre terea economic va deveni mai redus . În conformitate cu aceste evolu ii, rata omajului ar trebui s scad u or. Prognoza de infla ie în UE i în zona euro a fost redus semnificativ. Infla ia în UE este, în prezent, de a teptat s diminueze la 1,2% în 2014, înainte de a cre te din nou la 1,5% în 2015. În zona euro, infla ia este preconizat la 1,0% în 2014 i 1,3% – în 2015.

Republica Moldova are **mari perspective în dezvoltarea economic într-un termen mediu, FMI** remarcând o cre tere economic a **Republicii Moldova** pe parcursul anului 2013 i consider c acelea i succese va preceda i în anii urm tori. Restric iile impuse produselor din Republica Moldova de c tre Federa ia Rus impun exportatorii s caute noi pie e de desfacere. UE i-a propus serviciile de ajutor, deoarece are nevoie de stabilitate i dezvoltare economic la frontierele ei, iar într-un mod foarte pragmatic, **se d o speran de dezvoltare economic i de apropiere clar fa de Uniunea European** . Pe de alt parte, UE atrage într-un fel aten ia, c ea poate fi un ”furnizor de pace” i c probleme de ordin social pot fi rezolvate i altfel decât prin conflict.

Bibliografie

1. CEBOTARI, O., GRIBINCEA, A. Perspectivele dezvolt rii economiei mondiale în perioada post-criz i de cre tere economic . In: *Economie i sociologie*. 2013, nr.3, pp. 132-143.
2. GANEA, V., GRIBINCEA, A. *Managementul afacerilor economice interna ionale*. Chi in u: USM, 2011. 183 p.
3. GRIBINCEA, A. Competitivitatea rilor Europei Centrale i de Est în condi iile globaliz rii. Chi in u, 2009. 142 p.
4. GRIBINCEA, A. *Economie mondial* : manual Chi in u: ULIM, 2013. 280 p.
5. GRIBINCEA, A. *Rela iile economice dintre polii economici*: no iuni, concepte, experien . Chi in u: USM, 2009. 126 p.
6. GRIBINCEA, A., SÎRBU, G., ROZEMBERG, I., COREACHIN, S. Produsele intelectuale în protec ia mediului natural. In: *Studii Economice*. 2010, anul 4, nr. 1-2, pp. 60-72.
7. GRIBINCEA, A., BÂRDAN, V., EPURA , O. Global problem – substitution of traditional fuels. In: *Economie i sociologie*. 2011, nr. 3, pp. 47-57.
8. GRIBINCEA, A., NEGRU , V. Estimarea comer ului interna ional în perioada post-criz . In: *Studii Economice*. 2011, anul 4, nr. 1-2, pp. 50-58.
9. KOZAK, Yu., GRIBINCEA, A. *International economic relations*. Chi in u: CEP-USM, 2014. 168 p.
10. OWEIDAH, J., GRIBINCEA, A. . In: *Studii Economice*, 2009, nr. 3-4, pp. 106-113.
11. United Nations, Department of Economic and Social Affairs. 2014 [accesat 26 iunie 2014]. Disponibil: <http://www.un.org/en/development/desa/index.html>
12. DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL AFFAIRS. A Growth rate for 2013 is partially estimated. Estimates for 2014 and 2015 are forecast [accesat 26 iunie 2014]. Disponibil: <http://www.un.org/en/development/desa/index.html>
13. WORLD ECONOMIC OUTLOOK. *Recovery Strengthens, Remains Uneven*. Washington, 2014, april. 236 p. ISBN 978-1-47551-576-3.
14. WORLD TRADE ORGANIZATION. *Trade to remain subdued in 2013 after sluggish growth in 2012 as European economies continue to struggle*. Geneva, 2013, 10 april. 27 .
15. . . . . B:
16. . 2012, 11, . 71-79.
16. . . . . B: . 2009, 2, . 82-85.
17. . . . . :
18. Activitatea de comer exterior a Republicii Moldova în anul 2013 [accesat 25 iulie 2014]. Disponibil: www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=4319